

ΤΟΚΚΑ

ISSN 1986-2970

ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΝΙΣΑΝ 2012 SAYI / ΦΥΛΛΟ: 43

Δημοσιεύεται με την στήριξη των FES, BILBAN και IKME
FES, BILBAN ve IKME'nin katkıları ile yayınlanmaktadır

ÜCRETSİZ / ΔΩΡΕΑΝ

Günler boşuna geçti

Alpay Durduran

Κüçük adamızın kaderi yabancıların elinde. Bir araya gelip yabancı çıkarlarını önleyemedik.

İlk kez Kıbrıslılar tarafından Kıbrıslı çözüm vaatleri yapıldı. Heyecanlanmamak elden gelmemiş olabilir ama başarısızlık kahredici oldu.

Gene de insafla bakmak gerek. Kıbrıs'ın esas sorununu akla gelen ilk yabancıdan yani Türkiye'den veya Yunanistan'dan başkalarına da kalmış ki bir türlü Kıbrıslılar kendi kaderlerine sahip çıkamıyorlar. Bakarsak ABD Kıbrıs'ta çok fazla benzin istasyonu olduğunu şikayet konusu yapmış. Demek ki ABD, değil Kıbrıs'ın dünyanın tümünün sorumluluğunu biri vermiş vermemiş demeden almış gibi davranıyor. Kıbrıs sorununun gelişmelerinde ikinci harekattan önce de Türkiye'nin artık oyunun tüm kurallarını değiştirdiğini Kıbrıslılara söyleyen de oydu. Üç garantör dışişleri bakanının yeni bir düzen kurmaya kapı açan anlaşması da yabancı etkisini göstermektedir. Rum Kıbrıslıların hayır diyeceklerini görünce Türkiye'yi tatmin edip Rum Kıbrıslıları pişman etmeye karar verebilenler de bize gösteriyorlar ki işimize medhaldar olan çok var.

AB'ye girerken Kıbrıslılar onun ayrı Kıbrıs politikaları olacağını düşünmediler mi? AB ülkelerine dış politikayı kabul ettirmeyi bilen İngiltere gibi ülkelerin çözümden ne anladıklarını ve bize ne layık gördüklerini de düşünmemişlerdir. Lakin şimdi görüşmelerin sona erdiği bu zamanda etrafa bakıp da yardım et-

miyorlar diye şikayet ettiklerimiz de onlar.

Bizim temsilcilerimize "bunu referandumuna sunacak ve umarım destekleyeceksiniz" diyen BM genel sekreterine içinden "sen öyle san hele bir ülkeme gideyim yapacağımı bilirim" diyen liderimizin Kıbrıs'ı Annan planından da kurtardığını, diğer planlardan, Cuellar ve Gali komplolarından kurtardığı gibi, bu plandan da kurtardığını düşünürsek BM genel sekreterlerinin bize neden yardımcı olmalarını istediğimizi de düşünmeliyiz.

Yoksa biz kendimize göre "bu bizim için adaletsizlik" diye düşünürsek onların başka şey düşünmeye hakları olmayacağına gerçekten inanıyor muyuz?

Kıbrıs'ta bir işgal var, kaldırılması için yardım istiyorsak haklıyız tabii ama yardım edecek olanın federal bir yapıyı kabul edin demeye bile hakkı olmaz mı?

Biz kendimiz "uzlaşmazsak bizim yerimize BM'ye yetki tanıyoruz o doldursun" dedikten sonra "olmaz beğenmedim" demeye bile kalkmadan "ben onları halkıma havale ederim" demeye kalkmak ve devlet ve kilise parasıyla "ret" kampanyası açmak ne demektir? İşgalin müsebbipleri olarak devleti çalıştırmamak için Akritas ile Geçici Merhale" planlarının tanımladığı işleri yapıp Türk ordusunu davet eden Türkler mi, kendi askerine ülkesini işgal ettiren Rumlar mı yardımı hak ediyorlar?

Gene de Kıbrıslılara çok kızmamalıyız, ola ki bizim de sorumluluğumuz vardır. Kıbrıs'ı öyle bir hale

getirdik ki gereksiz konuları bile görüştüler ve dönüşümlü başkanlıktan çapraz oya kadar karşılıklı tavizler verdiler. Düşündüğümde kim hangi ileri adımını atsın da diğer taraf karşılık vermezse dünyayı kızdırmaktan kaçınmak için çözüme doğru yola çıkalım, bir şey bulamıyorum. Onun için başkan Hristofias'a kızmıyorum. Eroğlu'na kızabiliyor muyum? Kızıyorum ama ele aldıkları konularda adım atmadı diye değil en çok çözüme muhtaç olan Türklerin hatırına Türkiye'nin baskısının dışına çıkıp asker ve garantilerle tüm adaya ağababalık hakkı veren garanti haklarına da girilmesini kabul etmediği için kızıyor. Yani o da ele alınan konularda ne yapsa ilerleme olmayacaktı.

Başkan Hristofias için eleştirim Kıbrıslı çözümlü sağlayamaması değil, çözüm için gereken yabancı desteğini sağlayamamak ve halkını haklı olmaya ek olarak uluslararası desteği de düşünmek gerektiğini düşünmeye alıştırmamasıdır.

Uluslararası destek yerine haklılık iddiasıyla federal çözüme bile karşı olanların onayını aramakla kendilerini halkın yabancılara karşı direnemeyen satılık olarak görece kesimler yarattıklarını olsun düşünmemişlerdir. Çünkü sonunda görüşmelere saplanıp kalarak "masadan kaçamayan korkaklar" olmuyorlar mı? BM kızmasın diye çapraz oya evet diyenler korkak olarak anlaşılacaklar mı?

Οι μέρες πήγαν χαμένες

Αλπάυ Ντουρντουράν

Η τύχη του νησιού μας βρίσκεται στα χέρια των ξένων. Δεν καταφέραμε να ενώσουμε τα χέρια μας και δεν μπορέσαμε να εμποδίσουμε τα ξένα συμφέροντα.

Είναι η πρώτη φορά που έχει υποσχεθεί μια Κυπριακή λύση από τους Κυπρίους. Ίσως δεν ήταν δυνατό να διατηρήσουμε την ψυχραιμία, αλλά η αποτυχία είναι καταστροφική.

Εν πάσει περιπτώσει πρέπει να το δούμε με ειλικρίνεια. Οι Κύπριοι δεν μπορούν να πάρουν την τύχη τους στα χέρια τους διότι υπάρχουν ξένοι, άλλοι από τους αρχικούς δηλ. την Τουρκία και την Ελλάδα, που έρχονται στο μυαλό μας, που έχουν συμφέρον από την τύχη μας. Ας σημειωθεί ότι οι ΗΠΑ προειδοποίησαν ότι υπάρχουν περισσότερα από τα αναγκαία σημεία πετρελαίου. Σαν πως και κάποιος έδωσε την εξουσία στις ΗΠΑ να ενεργά ως ο προστάτης ολόκληρου του κόσμου. Ήταν οι ΗΠΑ που είπαν στους Κύπριους ότι η Τουρκία άλλαξε όλους τους κανόνες του παιγνιδιού αμέσως μετά την πρώτη φάση της εισβολής. Οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις έκαναν δήλωση και άνοιξαν την πόρτα για την αλλαγή της συνταγματικής τάξης και οι Κύπριοι ακολούθησαν. Αυτή είναι άλλη μια απόδειξη της ξένης παρέμβασης. Υπάρχουν πολλοί που παρεμβαίνουν στις υποθέσεις μας όταν θυμηθούμε ότι έκαναν τα πάντα για να πείσουν την Τουρκία να πει ναι στο σχέδιο Ανάν και να τιμωρηθούν οι Ελληνοκύπριοι.

Μήπως οι Κύπριοι δεν νόμιζαν ότι η ΕΕ έχει μια διαφορετική πολιτική για την Κύπρο από αυτή που επιθυμούν; Δεν σκέφτηκαν ποιες χώρες, όπως η Βρετανία, θέλουν να μας επιβληθούν ή νομίζουν ότι μας αξίζει όποιος χαράσσει την εξωτερική πολιτική της ΕΕ. Όμως είναι χώρες από τις οποίες αναζητούμε βοήθεια ή τους φταίμε και καθαρίζουμε τη

συνείδηση μας τώρα, μετά την αποτυχία των διαπραγματεύσεων.

Ο Γενικός Γραμματέας των ΗΕ είπε στους εκπροσώπους μας ότι ελπίζει ότι οι ηγέτες θα θέσουν το σχέδιο σε δημοψήφισμα και θα το στηρίξουν. Το έθεσαν σε δημοψήφισμα αλλά κάλεσαν τον κόσμο να το απορρίψει. Ξόδεψαν κρατικά και εκκλησιαστικά κονδύλια και άσκησαν εξουσία. Οι ηγέτες μας έσωσαν από το σχέδιο, όπως και οι άλλοι ηγέτες μας είχαν σώσει από άλλα σχέδια, όπως τη συνωμοσία Κουεγιάρ και Γκάλι, άρα γιατί αναμένουμε τη βοήθεια του Γενικού Γραμματέα των ΗΕ.

Νομίζουμε ότι αν θεωρήσουμε ότι κάτι είναι «αδικία για μας», οι άλλοι δεν έχουν το δικαίωμα να νομίσουν ότι δεν είναι σωστό να το θεωρήσουμε αδικία.

Υπάρχει κατοχή και θέλουμε βοήθεια για την άρση της άρα είμαστε ορθοί, όμως κανένας δεν έχει το δικαίωμα να μας ζητήσει να υποστηρίξουμε μια ομοσπονδιακή λύση σε αντάλλαγμα για την παράκληση μας για τη βοήθεια του.

Εμείς οι ίδιοι είπαμε ότι «αν δεν συμβιβαστούμε, εξουσιοδοτούμε τα ΗΕ να καλύψουν το κενό», όμως μετά, χωρίς να πούμε «δεν μας άρεσε», αποφασίσαμε ότι «καλώ το λαό μου να το απορρίψει» και χρησιμοποιήσαμε δημόσιο χρήμα και εκκλησιαστικούς πόρους για την εκστρατεία του όχι. Τι σημαίνει αυτό; Σε ποιούς αξίζει η στήριξη, στους Τουρκοκύπριους που κάλεσαν τον Τουρκικό στρατό ή στους Ελληνοκύπριους που προκάλεσαν τον Ελληνικό στρατό να οργανώσει πραξικόπημα σύμφωνα με το «Σχέδιο Ακρίτας ή το σχέδιο Προσωρινού Σταδίου (που αναφέρει στο βιβλίο του ο Γλ. Κληρίδης)» με πρόσχημα ότι το νομικό σύστημα δεν μπορεί να λειτουργήσει σωστά;

Έτσι κι αλλιώς δεν πρέπει να είμαστε θυμωμένοι πολύ με τους Κύπριους. Προσπάθησαν πολύ

και διαπραγματεύτηκαν ακόμα και όχι τόσο αναγκαία σημεία και πρότειναν την εκ περιτροπής προεδρία μέχρι και διασταυρωμένη ψήφο ως παραχωρήσεις. Όταν σκέφτομαι τι βήμα μπορεί να κάνει κάποιος και τι να κάνει η άλλη πλευρά ώστε να αποφύγει την κριτική σε ανταπόδοση, τότε δεν βρίσκω καμία απάντηση.

Επομένως δεν μπορώ να θυμώσω με τον κύριο Χριστόφια. Μπορώ να θυμώσω με τον κύριο Έρογλου; Ναι αλλά όχι διότι δεν ανταποκριθηκε σωστά στα σημεία που διαπραγματεύονταν. Θυμώνω μαζί του διότι η μεριά που έχει την περισσότερη ανάγκη είναι η Τουρκοκυπριακή και εκ μέρους της δεν τόλμησε να ξεφύγει από το πλαίσιο και να δεχθεί να διαπραγματευθεί τους στρατούς και τα εγγυητικά δικαιώματα της Τουρκίας, με τα οποία έγινε κυρίαρχη σε ολόκληρο το νησί. Δηλαδή, δεν είμαι θυμωμένος επειδή δεν ήταν σε θέση να διευκολύνει μια λύση στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης.

Η κριτική μου για τον κύριο Χριστόφια είναι η μη ανεύρεση Κυπριακής λύσης αλλά και το γεγονός δεν κατορθώνει να παρέχει τη στήριξη των ξένων, παραλείποντας να κάνει τους ανθρώπους να κατανοήσουν ότι εκτός από το να έχεις δικαίο είναι απαραίτητο να κερδίσεις και τη διεθνή υποστήριξη.

Με την άγνοια της διεθνούς υποστήριξης κάποιος ισχυρίζεται ότι το να έχεις δικαίο είναι αρκετό και ζητούν την έγκρισή τους. Αλλά τώρα στα μάτια τους είναι προδότες, που δεν μπόρεσαν να αντισταθούν στα ξένα συμφέροντα. Δεν είναι δειλοί που δεν τόλμησαν να ζήσουν τη διαπραγμάτευση στο τέλος; Δημιούργησαν μάζες που σύμφωνα με αυτούς είναι δειλοί να πούνε ναι στη διασταυρωμένη ψήφο λόγω του φόβου των Ηνωμένων Εθνών.

Αμμόχωστος: η νύμφη που ακόμα περιμένει...

Νίκος Ρολάνδης

Το κυπριακό πρόβλημα το παρακολουθώ τα τελευταία 35 χρόνια. Είναι μια ιστορία πόνου, που αναβλύζει μέσα από το πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή του 1974, που αποτελούν την κορύφωση του δράματος. Ενός δράματος που εκτυλίσσεται από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960. Το τραγικό είναι πως κανένας από τους δημιουργούς της δεν πίστεψε στη Δημοκρατία αυτή. Ούτε οι ελληνοκύπριοι ούτε οι τουρκοκύπριοι. Ήταν το «ορφανό», στους δρόμους του διεθνούς χώρου. Οι ελληνοκύπριοι κατέβηκαν από τα βουνά του αγώνα, με την «ένωση» στη ψυχή τους, υπέρ της οποίας όχι μόνο διακήρυτταν, αλλά και ψήφισαν επίσημα στη Βουλή των Αντιπροσώπων το 1967. Οι τουρκοκύπριοι δούλευαν για τη διχοτόμηση. Κανένας δεν είχε τη ψυχραιμία και το σθένος να ανασκουμπωθεί και να δουλέψει πραγματικά για το «ορφανό», για την Κύπρο. Και έτσι συνέβη το κακό το 1974.

Μαζί με τα άλλα αγαπημένα εδάφη που «χάθηκαν» το 1974 ήταν και η Αμμόχωστος. Η όμορφη, τραγουδημένη πόλη. Ήταν το διαμάντι στο στέμμα του κυπριακού δράματος. Αντίθετα με τα υπόλοιπα κατακτημένα εδάφη έμεινε ακατοίκητη. Βουβή, να γερνά και να αργοπεθαίνει μόνη, με το βρόχο του θανάτου στο λαιμό της. Κατά καιρούς υπήρξαν αναλαμπές για επιστροφή της πόλης στους κατοίκους της. Για κάποιας μορφής ανασταση. Κάτι ακούστηκε και πρόσφατα, το οποίο όμως, όπως τουλάχιστο μεταδόθηκε, δεν αποτελεί λύτρωση. Ωσπου, σιγά σιγά, εξατμίστηκε και αυτό και χάθηκε στο μουντό ορίζοντα.

Για την Αμμόχωστο όμως είχαμε και σοβαρές προτάσεις τα χρόνια που πέρασαν. Και δεν αναφέρομαι σε διάφορες εξαγγελίες ή δηλώσεις της Τουρκικής πλευράς. Αναφέρομαι σε πρωτοβουλίες των Ηνωμένων Εθνών ή ισχυρών χωρών, που θα μπορούσαν να οδηγήσουν πίσω στη πόλη τους κουρασμένους κατοίκους της, που στέκονταν για χρόνια με τις βαλίτσες στο χέρι και αγνάντευαν μέσα από την ομίχλη της κατοχής.

1. Η πρώτη ευκαιρία ήταν το Αγγλο-Αμερικανο-Καναδικό Σχέδιο του 1978. Ήταν ένα ευρύτερο Σχέδιο για τη λύση του κυπριακού, που το παρέλαβα προσωπικά από το χέρι του Αμερικανού Υφυπουργού Εξωτερικών Matthew Nimetz, στη Νέα Υόρκη στις 10 Νοεμβρίου 1978. Το Σχέδιο είχε την στήριξη του Αμε-

ρικανού προέδρου Jimmy Carter, την οποίαν ο Carter επικύρωσε στον πρόεδρο Κυπριακού και σε μένα σε συνάντηση στο White House τον Οκτώβρη του 1978. Με βάση το Σχέδιο οι κάτοικοι της Αμμοχώστου θα επέστρεφαν με την έναρξη των συνομιλιών και θα παρέμεναν στα σπίτια τους, ανεξάρτητα από την έκβαση της διαδικασίας. Το Σχέδιο τελικά δυστυχώς απερρίφθη παρά τις δικές μου προσπάθειες και τις θετικές προτροπές της ελληνικής κυβέρνησης. Ήταν το πρώτο τρένο, φορτωμένο με ελπίδα, που αφήσαμε να περάσει χωρίς να επιβιβαστούμε. Ήταν ίσως η καλύτερη ευκαιρία που είχαμε ποτέ. Και η Αμμόχωστος απέμεινε να κοιτάζει δακρυσμένη...

2. Η δεύτερη ευκαιρία ήλθε την άνοιξη του 1981. Τα Ηνωμένα Έθνη, με Γενικό Γραμματέα το Kurt Waldheim, πρότειναν ένα «μίνι-πακέτο», όπως το ονόμασαν, με βάση το οποίο θα επέστρεφαν οι κάτοικοι της Αμμοχώστου αφ' ενός και θα επαναλειτούργουσε το αεροδρόμιο Λευκωσίας αφ' ετέρου υπό τη διοίκηση των Ηνωμένων Εθνών. Ο νομικός μας σύμβουλος καθηγητής Ian Brownlie με γνωμάτευση 70 σελίδων (που έχω στα αρχεία μου) ανέφερε πως χωρίς αμφιβολία «η προτεινόμενη διευθέτηση δεν αποτελούσε αναγνώριση, ρητή ή συγκαλυμμένη του τουρκοκυπριακού κρατιδίου». Ήμουν ακόμα Υπουργός Εξωτερικών, προσπάθησα, αλλά οι μεγάλοι «πατριώτες της πολυθρόνας» οδήγησαν και πάλι τον πρόεδρο σε απόρριψη. Η Αμμόχωστος παρέμεινε ξανά απόμακρη και βουβή.

3. Τον Οκτώβρη του 1981 παρέλαβα τον πρώτο χάρτη των Ηνωμένων Εθνών μετά την εισβολή (χάρτης Gobbi) με την Αμμόχωστο στη ελληνοκυπριακή πλευρά. Ο νέος Γενικός Γραμματέας Perez de Cuellar, όπως μου ανέφερε, θα χρησιμοποιούσε τον χάρτη, με την Αμμόχωστο κατά προτεραιότητα, για την πρωτοβουλία των «Δεικτών». Η πρωτοβουλία τον Αύγουστο 1983 τελικά απορρίφθηκε από μας. Για τρίτη φορά σφύριξε το τρένο της επιστροφής. Εμείς όμως σφυρίζαμε αδιάφορα. Εγώ παραιτήθηκα από τη θέση του Υπουργού των Εξωτερικών. Η Αμμόχωστος πάντα μόνη και αβοήθητη.

4. Ο Perez de Cuellar παρουσιάζει τα Ενοποιημένα Έγγραφα του τον Ιανουάριο 1985. Η Αμμόχωστος είναι πάντα εκεί. Η πρωτοβουλία απορρίπτεται και πάλι από μας. Απορρίπτεται και η Αμμόχωστος.

5. Το καλοκαίρι του 1992 εμφανίζεται η Δέσμη Ιδεών του Γενικού Γραμματέα Boutros Ghali, με την Αμμόχωστο και πάλι στο προσκήνιο. Ήμασταν στη Νέα Υόρκη για 2 ½ μήνες για το θέμα αυτό. Εγώ, ως πρόεδρος των Φιλελευθέρων. Ακόμα μια τραγική απόρριψη από μας, το 1993. Η Αμμόχωστος παραμένει για 18 ήδη χρόνια βουβή και μόνη.

6. Δέκα χρόνια αργότερα, το 2002, τα Ηνωμένα Έθνη, με Γενικό Γραμματέα τον Kofi Annan παρουσίασαν νέο Σχέδιο. Ήμουν τότε Υπουργός Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού. Το σχέδιο το εγκρίνει κατά τρόπο απόλυτο ομόφωνα το Συμβούλιο Ασφαλείας (ψηφισμα 1475). Το εγκρίνει με συντριπτική πλειοψηφία το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το εγκρίνει ομόφωνα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το εγκρίνει η Ελλάδα. Εμείς το δαιμονοποιούμε πρώτα και μετά το απορρίπτουμε. Με βάση το Σχέδιο αυτό οι κάτοικοι της Αμμοχώστου θα γύριζαν στα σπίτια τους στις 10 Αυγούστου 2004. Δεν γύρισαν.

Με την πάροδο του χρόνου οι προτάσεις για την Κύπρο χειροτερεύουν γιατί οι συνθήκες χειροτερεύουν. Γιατί τα τετελεσμένα δημιουργούν νέες καταστάσεις που δεν αλλοιώνονται. Γιατί οι ξένοι κουράστηκαν. Σήμερα, 38 χρόνια μετά, η νύμφη της Μεσογείου της δεκαετίας του 1970, είναι μια γερασμένη κυρία με τον κορμό της υπό ημικατάρρευση. Περιμένει ακόμα τους κατοίκους της. Για μας τους πιο παλιούς όμως, η Αμμόχωστος διατηρεί τη λαμπερή ομορφιά της. Θέλω αληθινά να πιστεύω πως αυτή η λαμπερή ομορφιά δεν θα μείνει μόνο στον κόσμο των ονείρων και των αναμνήσεων. Δεν είμαι όμως αισιόδοξος. Όταν ξεκινούσε το κυπριακό πρόβλημα ήμουν παιδί. Σήμερα είμαι σε ώριμη ηλικία, αφού πέρασα μέσα από τις διάφορες φάσεις του. Τα μυαλά μας δυστυχώς δεν έχουν αλλάξει. Είναι αγύριστα.

Η ζωή μας έδωσε αρκετές ευκαιρίες. Δεν τις αδράξαμε με χέρια στιβαρά. Δεν ξέρω αν θα περάσει το τρένο της Αμμοχώστου ξανά από κοντά μας και αν περάσει δεν γνωρίζω αν θα ανεβούμε. Ο άνθρωπος με το μυαλό του διαμορφώνει τη μοίρα του. Και εμείς με το μυαλό μας διαμορφώσαμε ίσως μια για πάντα τη δική μας.

Το άρθρο αυτό δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά στην εφημερίδα ΠΟΛΙΤΗΣ.

Πυροβολώντας την κοινή συνισταμένη

Τάκης Χατζηγεωργίου - Ευρωβουλευτή ΑΚΕΛ – Αριστερά – Νέες Δυνάμεις

Είναι ποτέ δυνατός ένας άλλος κόσμος; Ίσως πιο ιδεατός, πιο εξορθολογισμένος; Χωρίς εν πάση περιπτώσει τις απίστευτες υπερβολές (για να πω το ελάχιστο), τις αδήλωτες ανομίες, τις "νόμιμες" κλεψιές, και την δυστυχία των πολλών υπέρ της ευημερίας των ολίγων; .Επειδή θα αναρωτηθούν ίσως μερικοί ανυποψίαστοι τι σημαίνει νόμιμη κλεψιά, θα τολμήσω να πω, πως από τη στιγμή που υπάρχει επάγγελμα που αποδίδει μερικές εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ τον μήνα, τότε Ναι υπάρχει νόμιμη κλεψιά. Ξέρετε ότι υπάρχει "εργαζόμενος" που παίρνει ΑΤΑ 30,000 ευρώ κατ' έτος; Έστω κι' αν αυτό αφορά μια χούφτα ανθρώπων, είναι αυτό αποδεκτό; Και επιπρόσθετα στέκει καθόλου στην λογική η Goldman Sachs να δηλώνει κερδοφορία το πρώτο τρίμηνο αυτού του χρόνου, εν μέσω κρίσης, 2.1 δισεκατομμύρια δολάρια; Το σύστημα λοιπόν χρειάζεται αναδόμηση! Μερικοί θα πουν, και δεν θα διαφωνήσω, πως αυτό που χρειάζεται το σύστημα είναι ανατροπή. Ας πούμε πως το σύστημα χρειάζεται να του αλλάξουμε την πίστη. Μα για να γίνει αυτό χρειάζεται η δύναμη των εξεγερμένων πολιτών να πάρει κατεύθυνση. Και για να πάρει κατεύθυνση θέλει οι πολιτικοί που εκφράζουν αυτό το ρεύμα να το εκφράζουν ταπεινά, επίμονα, και οργανωμένα. Θέλει ακόμα, όσα κόμματα βρίσκουν δυνατότητες κοινού αγώνα για την ευημερία των πολλών, να καταφέρνουν αφήνοντας πίσω σκοπιμότητες, κομματικές και άλλες, να συνδημιουργούν τις προοπτικές αυτού του καλύτερου μέλλοντος.

Το κόμμα μου, για να έρθω στα της Κύπρου, έπεσε στην απίστευτη δυστοπία, να βρεθεί στο πηδάλιο του κράτους, στο αποκορύφωμα της κρίσης της νεοφιλε-

λεύθερης οικονομίας, και να έχει μάλιστα αντιπάλους του στην προσπάθεια οικονομικών μεταρρυθμίσεων, (και) τους εν δυνάμει συμμάχους του. Κόμματα δηλαδή που είναι υπέρ της μικτής οικονομίας, ή και ευαγγελιζόμενα το σοσιαλισμό. Εκεί που σε αλλά κράτη (πλην Ελλάδος) όλοι αυτοί ενώνουν δυνάμεις, εδώ οι εν δυνάμει σύμμαχοι στον αγώνα, συμμαχούν με τους κεκράχτες της κλοπής, για να μην περάσει η φορολόγηση των εκατομμυριούχων. Συμμαχούν οι εκατομμυριούχοι, με τους "εκπροσώπους" των συμφερόντων των πολιτών, για να μην περάσει η φορολόγηση της "καλά καθούμενης" μεγάλης ακίνητης περιουσίας. Μάλιστα κάποτε όταν μπήκε το ζήτημα άρχισαν πολλοί να κλαυθμρίζουν συναγερμό, γιατί λέει αυτό θα σήμαινε ότι θα φορολογήσουμε το οικόπεδο του φτωχού. Έκλαιγαν οι μυριούχοι και έβαλαν τους έχοντες πενταροδέκαρες να κτυπούν παλαμάκια και να οδύρονται ομού. Οι εν δυνάμει σύμμαχοι στον αγώνα κατά της λαίλαπας της οικονομικής ολιγαρχίας, βαρούσαν ρυθμικά συναγερμό στην μάχη για υπεράσπιση των φοροφυγάδων. Βέβαια δεν είναι καθόλου του χαρακτήρα μου, να μην δεχτώ και τις δικές μας, αδικαιολόγητες εν πολλοίς καυτηρήσεις και παλινωδίες. Που έδωσαν ευκαιρία να στραφεί η συζήτηση (εύκολο δεν ήταν;) σ' αυτά, παρά στην ουσία. Και τι πιο εύπεπτο απ' την περιφέρεια της ουσίας!

Ας δούμε όμως την ουσία του θέματος που βάζω! Γιατί οι εν δυνάμει σύμμαχοι σε πολλά σημεία του πλανήτη (πλην Ελλάδος) βρήκαν τρόπο επικοινωνίας προς όφελος των πολιτών, ενώ εδώ όχι; Δυστυχώς η απάντηση είναι και πάλι το κυπριακό. Αφού διαφωνούμε στο κυπριακό, γιατί να συμφωνήσουμε στα οικονομικά; Αυτή είναι η παράλογη λογική που επικρατεί. Έτσι επικρατεί

ο παραλογισμός. Έτσι χειροκροτείται ο δήμιος από τα θύματα του. Να βρούμε λένε πολλοί, κοινή συνισταμένη. Και την ώρα που την επικαλούνται την σκοτώνουν. Κοινή συνισταμένη! Τι ωραία ελληνική λέξη! Και σκέψη! Δεν έχω καθόλου στόχο να υποδείξω το πασιφανές. Ότι δηλαδή ενόσω υπάρχει το κυπριακό, θα συνεχίσουμε να ταλανιζόμαστε μέσα σε διαφορές που υπό άλλες συνθήκες ευκολότερα θα γεφυρώνονταν. Και όχι μόνο στα της οικονομίας. Και όχι μόνο μεταξύ όμορων δυνάμεων. Ένας άλλος λόγος που φοβούμαι επηρεάζει αρνητικά τις δυνατότητες των συνεργιών, είναι ίσως και το προεδρικό μας σύστημα. Ο πρόεδρος - ο εκάστοτε πρόεδρος - έχει πολύ μεγάλες εξουσίες, (έχοντας δε εκαταμιέυσει και τις εξουσίες του αντιπροέδρου), έχουμε προέδρους με υπερεξουσίες. Έχουμε αιρετούς βασιλείς. Και επειδή βρισκόμαστε, και καλώς βρισκόμαστε, σε εποχές όπου οι πολίτες αναζητούν βαθύτερη δημοκρατία, οι αιρετοί βασιλείς δεν γίνονται αποδεκτοί. Και αυτό συνεπικουρούμενο και από αιτίες που αδρομερώς περιέγραψα πριν λίγο, οδηγεί στην διαφωνία και η έντονη διαφωνία στην αντίδραση, και η αντίδραση, στην κυβερνώσα Βουλή. Τέτοια φαινόμενα όμως δεν βοηθούν καθόλου, ούτε τη δημοκρατία μας, ούτε βέβαια την αναζήτηση της κοινής συνισταμένης. Πιστεύω βαθιά και ταπεινά ότι σπάνια αξιωθήκαμε ηγέτες τόσο ικανούς όσο η κοινή συνισταμένη των δυνατοτήτων του Λαού μας. Και σήμερα πια δεν χρειαζόμαστε ηγέτες. Χρειαζόμαστε άνθρωπο που να τον συνεπαίρνει η χαρά της δημιουργίας. Μόνο αυτό το χαρακτηριστικό.

Το άρθρο αυτό δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά στην εφημερίδα ΠΟΛΙΤΗΣ.

Mağusa: halen bekleyen peri

Nikos Rolandis

Kıbrıs sorununu son 35 yıldır takip ediyorum. Kıbrıs sorunu, dramın doruk noktası olan 1974 yılında darbe ve Türk istilası ile fişkıran bir acının tarihidir. Kıbrıs sorunu, 1960 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulması ile gözler önüne serilen bir dramdır. Trajik olan ise bu cumhuriyeti yaratanların hiç birinin bu cumhuriyete inanmamış olmasıdır. Ne Kıbrıslı Rumlar, ne Kıbrıslı Türkler! Kıbrıs, uluslararası alanın yollarında bir «öksüzdü». Kıbrıslı Rumlar ruhlarında «enosis» ile dağlardan mücadeleye iniyorlardı. Enosis talebini yalnızca ilan etmekle kalmamış, Temsilciler Meclisi'nde 1967 yılında resmi olarak bu talebi oylamışlardı. Kıbrıslı Türkler taksim için çalışıyorlardı. Kimsede «öksüz» için gerçekten kolları sıvayacak ve çalışacak soğukkanlılık ve yürek yoktu. Böylece 1974 felaketi ortaya çıktı.

1974 yılında «kaybolan» diğer toprakların arasında Mağusa da vardı. Güzel, uğruna şarkılar söylenen Mağusa... Kıbrıs dramı hanedanlığının incisiydi. Ele geçirilen diğer toprakların aksine boş kaldı. Sessiz, boğazında ölüm ilmiği ile tek başına ağır ağır ölüme terk edildi. Zaman zaman, bir çeşit dirilme için şehrin sakinlerine iade edilmesine ilişkin parıltılar oldu. Geçenlerde de bir şeyler duyuldu, fakat en azından yayınlandığı kadarıyla bir kurtuluş değildir. Yavaş yavaş buharlaştı ve kapalı ufka doğru gözden kayboldu.

Ancak Mağusa için geçtiğimiz yıllarda da ciddi önerilere sahiptik. Türk tarafının yaptığı çeşitli demeç ya da açıklamalardan bahsetmiyorum. Birleşmiş Milletlerin ya da güçlü ülkelerin, yıllardır ellerinde valizle duran ve işgalin sisi altında şehri seyreyleyen yorgun sakinlerine şehri geri vermeye götürebilecek girişimlerinden bahsediyorum.

1. İlk girişim 1978 yılındaki Anglo-Amerikan-Kanada Planıydı. Kıbrıs sorununun çözümüne yönelik geniş bir plandı. 10 Kasım 1978 tarihinde New York'ta bu planı bizzat Amerikan Dışişleri Bakanı Danışmanı Matthew Nimetz'in elinden almıştım. Amerika Başkanı Jimmy Carter'in de plana desteği

vardı. Carter, 1978 yılının Ekim ayında Beyaz Saray'da yapılan görüşmenin ardından Cumhurbaşkanı Kiprianu'ya ve bana bu desteğini teyit etmişti. Bu plan temelinde Mağusa sakinleri müzakerelerin başlaması ile birlikte evlerine gidecekler ve sürecin sonucu ne olursa olsun Maraş'tan dönmeyeceklerdi. Sonuçta, plan bizim çabalarımıza ve Yunan hükümetinin teşviklerine rağmen maalesef reddedildi. Bu, içerisine binmeden geçip gitmesine izin verdiğimiz umutla dolu ilk trendi. Belki de sahip olduğumuz en iyi fırsattı. Geride gözünde yaşlarla bakan Mağusa kalmıştı...

2. İkinci fırsat, 1981 yılının bahar mevsiminde gelmişti. Genel Sekreter Kurt Waldheim ile Birleşmiş Milletler, bir «mini paket» önermişti. Bu şekilde isimlendirilen önerinin temelinde bir yandan Mağusa sakinleri geri dönecek, öte yandan Lefkoşa Havaalanı Birleşmiş Milletler idaresinde yeniden çalışacaktı. Hukuki danışmanımız Öğretim Görevlisi Ian Brownlie, 70 sayfalık bir bilgilendirme raporu ile (şu anda bu rapor arşivimdedir), kesinlikle «önerilen çözümün Kıbrıs Türk Devletçiliği'ni gizli ya da açık bir biçimde tanıma anlamına gelmediğini» belirtmişti. Halen Dışişleri Bakanı'ydım, bu öneri için çabaladım, ancak büyük «Koltuk Vatansaverleri» Cumhurbaşkanını planı yeniden reddetmeye götürmüşlerdi. Mağusa yine uzak ve sessiz kalmıştı.

3. 1981 yılının Ekim ayında istilanın ardından, ilk Birleşmiş Milletler haritasını (Gobbi haritası) almıştım. Mağusa Kıbrıs Rum tarafındaydı. Yeni Genel Sekreter Perez de Cuellar, bana söylediğine göre, öncelikle Mağusa olmak üzere «Göstergeler» inisiyatifi için haritayı kullanacaktı. Bu girişim sonuçta 1983 yılının Ağustos ayında bizim tarafımızdan reddedildi. Geri dönüş treni üçüncü kez ıslık çalarken biz duyarsızca ıslık çalmaya devam ediyorduk. Ben Dışişleri Bakanlığı görevimden istifa ettim. Mağusa ise hep yalnız ve çaresiz...

4. Perez de Cuellar 1985 yılının Ocak ayında Birleştirilmiş Belgeler'i sunuyor. Mağusa halen orada. Girişim yine bizim tarafımızdan reddediliyor. Mağusa da reddediliyor.

5. 1992 yazında Genel Sekreter Boutros Ghali'nin Fikirler Dizisi ortaya çıkıyor ve Mağusa yine sahnede. Bu konu için iki buçuk ay New York'taydık. Ben, Liberal Parti Başkanı olarak oradaydım. 1993 yılında, bizim tarafımızdan bir trajik red daha... Mağusa o dönemde halihazırda 18 yıldır sessiz ve yalnız...

6. On yıl sonra, 2002 yılında Birleşmiş Milletler Genel Sekreter Kofi Annan ile yeni bir plan sundu. O dönemde Ticaret, Sanayi ve Turizm Bakanıydım. Plan, Güvenlik Konseyi tarafından mutlak oy birliği ile onaylanır (1475 sayılı karar). Avrupa Parlamentosu da ezici bir çoğunlukla planı onaylar. Avrupa Komisyonu, planı oy birliği ile onaylar. Yunanistan planı onaylar. Biz ise planı önce öcülüştürüyoruz, ardından reddediyoruz. Bu plan temelinde Mağusa sakinleri 10 Ağustos 2004 tarihinde evlerine döneceklerdi. Dönmediler.

Zamanın geçmesi ile Kıbrıs'a ilişkin öneriler kötüleşiyor, çünkü koşullar kötüleşiyor. Çünkü oldubittiler değişmeyen yeni durumlar yaratıyorlar. Çünkü yabancılar yorulmuşlar. Bugün, 38 yıl sonra Akdeniz'in 1970'li yıllardaki perisi, vücudu yarı çökmüş ihtiyaç bir kadındır. Halen sakinlerini bekliyor. Ancak biz eskiler için Mağusa parlak güzelliğini koruyor. Bu parlayan güzelliğin yalnızca hayal ve anı dünyasında kalmayacağına gerçekten inanmak istiyorum. Fakat iyimser değilim. Kıbrıs sorunu başladığında çocuktum. Bugün, Kıbrıs sorununun çeşitli aşamalarından geçtim ve yaşım kemale erdi. Ancak aklımız maalesef değişmedi. İnattıdır.

Hayat bize pek çok şans verdi. Bu şansları güçlü ellerle kapmadık. Mağusa treninin yeniden yakınımızdan geçip geçmeyeceğini ve geçerse binip binmeyeceğimizi bilmiyorum. İnsan akli ile kaderini şekillendirir. Bizler de belki de aklımızla hep kendi kaderimizi şekillendirdik.

Bu makale ilk kez POLITIS gazetesinde yayınlandı.

Ortak Bileşkeye Ateş Etmek...

Takis Hacıgeorgiu – AKEL AP Milletvekili

Başka bir dünya hiç mümkün müdür? Belki daha akılcı, daha rasyonel bir dünya? Mümkün müdür? Herhangi bir durumda (en hafif tabirle) inanılmaz aşırılıkların, beyan edilmemiş anomilerin, «yasal» hırsızlıkların ve azınlığın bolluğuna karşı çoğunluğun felaketinin yaşanmayacağı bir dünya mümkün müdür? Belki aranızdan bazı iyi niyetliler yasal hırsızlığın ne anlama geldiğini merak edecektir. Ayda yüz binlerce Euro kar getirebilen işler olduğu sürece Evet, yasal hırsızlığın olduğunu söyleyebilirim. Yılda 30,000 Euro Geçim İndirimi Tutarı alan «işçi» olduğunu biliyor musunuz? Bu bir avuç insan için geçerli olsa bile kabul edilebilecek bir şey midir? Bunlar bir yana, Goldman Sachs'in bu kriz içerisinde bu yılın ilk üç aylık döneminde 2.1 milyar dolar kar açıklaması mantığa sığar mı? Bu bağlamda, sistemin yeniden yapılandırılmaya ihtiyacı vardır! Bazılarınız sistemin yıkılması gerektiğini söyleyeceksiniz. Buna ben de karşı çıkmıyorum. Gerekenin sistemdeki inancı değiştirmek olduğunu söyleyelim. Bunun olması için isyan eden vatandaşların gücünün bir istikamete doğrulmasına ihtiyaç vardır. Bu gücün bir istikamete doğrulması; bu akımı mütevazı, ısrarcı ve örgütlü bir şekilde ifade edecek politikacılar ister. Hatta partiye ilişkin ve diğer art niyetleri geride bırakarak birlikte daha iyi bir gelecek yaratmayı başarmak suretiyle ortak çoğunluğun refahına yönelik ortak mücadele imkanı bulmayı başaracak partiler ister.

Kıbrıs'a gelecek olursak, benim partim neoliberal ekonomi krizinin tavan yaptığı dönemde, inanılmaz

bir distopyanın içerisinde devletin dümenine geçti ve ekonomik reform çabalarında rakiplerini (ve) potansiyel müttefiklerini, yani karma ekonomi yanlısı olan ve/veya sosyalizme bağlı olanları karşısında buldu. Diğer (Yunanistan dışında) devletlerde herkes güçlerini birleştirirken, burada mücadeledeki potansiyel müttefikler milyonlardan vergi alınmaması için hırsızlık tellalları ile güç birliği yaptılar. Milyonerler, «otuduğu yerde rahat olan» büyük taşınmaz mal vergilendirmesinin geçmemesi için vatandaşın çıkarlarının «temsilcileri» ile ittifak kurdular. Elbette bir zamanlar konu gündeme geldiğinde birçok kişi tehlike diye mızızlanmıştı, zira bu fakir tabakayı vergilendireceğimiz anlamına gelecekti. Milyonerler ağlıyor ve değersiz paralarıyla hep beraber feryat etmeleri ve alkış tutmaları için onları öne çıkarıyorlardı.

Felaket ve ekonomik oligarşiye karşı mücadeledeki potansiyel müttefikler vergi kaçırıcıları korumak için sürekli alarm çağrısında bulundular. Tabiatıyla, bizim çoğuna mazeret dahi üretmeyeceğimiz gecikmelerimizi ve caymalarımızı kabul etmemek karakterimize uymaz. Bu gecikmeler ve caymalar, tartışmanın öze değil, bunlara çevrilmesi (kolay değil mi?) fırsatını verdi. Bunlar özlü konulardan çok daha kolay sindirilebilecek şeylerdi!

Bir de değindiğim özü görelim! Neden potansiyel müttefikler gezegenin (Yunanistan dışındaki) tüm diğer noktalarında vatandaşlar lehine iletişim yolu bulmuşken burada bulamadı? Maalesef yanıt yine Kıbrıs sorunudur. Kıbrıs sorununda aynı fikirde değilken ekonomik konularında neden uzlaşalım ki? Ağır basan mantıksız mantık budur. Saçmalık bu şekilde hüküm

sürüyor. Cellat, kurbanları tarafından bu şekilde alkışlanıyor. Birçok kişi, ortak bileşke bulalım diyor. Bunu söyledikleri anda bu bileşkeyi öldürüyorlar. Ortak bileşke! Ne güzel bir kelime! Ne güzel bir düşünce! Besbelli olan şeyleri göstermeye hiç niyetim yoktur. Yani Kıbrıs sorunu var olduğu sürece, başka koşullarda rahatlıkla çözülebilecek farklılıklar içerisinde meşakkat çekmeye devam edeceğiz. Bu yalnızca ekonomi konusunda olmayacak. Ayrıca yalnızca iyi güçler arasında da olmayacak. Korkarım iş birliğini olumsuz etkileyen bir başka neden belki de başkanlık sistemimizdir.

Cumhurbaşkanının –her seferki cumhurbaşkanı– çok geniş yetkileri vardır, yani süper yetkili cumhurbaşkanlarımız vardır. Oy ile seçilmiş krallarımız vardır. Vatandaşların daha derin demokrasi talep ettiği çağlarda –iyi ki- bulunduğumuz için, oyla seçilmiş krallar kabul görmemektedirler. Bununla birlikte biraz önce kabaca belirttiğim sebepler anlaşmazlığa götürmekte, şiddetli anlaşmazlık tepkiye dönüşmekte ve tepki hükümet eden meclise yönelmektedir. Fakat bu gibi olgular ne demokrasimize ne de ortak bileşke aranmasına yardımcı olabilirler. İçtenlikle, gerek yetenekli gerekse halkımızın olanaklarının ortak bileşkesi olabilecek liderlere çok nadir olarak sahip olduğumuz inancındayım. Bugün artık liderlere ihtiyacımız yoktur. Yaratıcılığıyla heyecanla sürükleyecek bir insana, yalnızca bu özellikte bir insana ihtiyacımız vardır.

Bu makale ilk kez POLITIS gazetesinde yayınlandı.

Κι αν λέγαμε «ναι»;

Φίλιππος Σαββίδης

Συνήθως η πάροδος του χρόνου λειτουργεί κατευναστικά και επιτρέπει μια πιο νηφάλια προσέγγιση σε ιστορικά και πολιτικά γεγονότα. Όχι πάντα όμως. Οκτώ χρόνια μετά την συντριπτική απόρριψη του σχεδίου λύσης των Η.Ε. και της Ε.Ε. από την ελληνοκυπριακή κοινότητα και μόνο η αναφορά σε «Σχέδιο Άναν» δημιουργεί αρνητικές αντιδράσεις. Η δαιμονοποίηση του σχεδίου όπως και οι μύθοι που την συνοδεύουν (τελευταία μόδα ο μύθος ότι μέσα από το Σχέδιο Άναν οι κακοί Άγγλοι ήθελαν να μας πάρουν από τα χέρια την ΑΟΖ μας!) καλά κρατούν.

Ταυτόχρονα, όμως, ακόμα και οι φανατικότεροι υπερασπιστές του «όχι», άμεσα ή έμμεσα, παραδέχονται ότι, οκτώ χρόνια μετά, η νομιμοποίηση του διχοτομικού στάτους κβο είναι περισσότερο από ορατή και η «Ταϊβανοποίηση» πραγματικό ενδεχόμενο.

Με άλλα λόγια, οι πιθανότητες de jure διχοτόμησης (χωρίς κανένα αντάλλαγμα) είναι αυξημένες. Κι αυτό ως αποτέλεσμα (α) της απόρριψης του σχεδίου λύσης και (β) της αποτυχίας, μέχρι στιγμής, εξεύρεσης συνολικής λύσης.

Είναι προφανές, πλέον, ότι η λύση του Κυπριακού το 2004, όσο επώδυνη και να ήταν, θα δημιουργούσε μια δυναμική επανένωσης η οποία, στο πλαίσιο της Ε.Ε., θα επέτρεπε στις δύο κοινότητες να αναπτύξουν κοινά συμφέροντα και να βελτιώσουν τα αρνητικά σημεία του σχεδίου.

Το, θεωρητικό πλέον, ερώτημα είναι τί θα είχαμε στο χέρι αν λέγαμε «ναι»;

Οκτώ χρόνια μετά τη λύση:

1. Θα είχε ολοκληρωθεί η επιστροφή εδαφών συμπεριλαμβανομένων των περιοχών Αμμοχώστου, Καρπασίας και Μόρφου.

2. Θα επέστρεφαν στα σπίτια τους χιλιάδες Ελληνοκύπριοι (υπό Ελληνοκυπριακή διοίκηση) και θα είχε ολοκληρωθεί η σταδιακή επιστροφή ελληνοκυπρίων υπό Τουρκοκυπριακή διοίκηση. Επίσης, οι Ελληνοκύπριοι άνω των 65 ετών, καθώς και ο

πληθυσμός της Καρπασίας θα είχαν ήδη εγκατασταθεί μόνιμα και χωρίς περιορισμούς στην τουρκοκυπριακή πολιτεία.

3. Θα είχαν αποχωρήσει 37,000 τούρκοι στρατιώτες από τις 40,000 και πλέον που κατέχουν σήμερα τη Βόρεια Κύπρο. 3,000 τούρκοι και 3,000 έλληνες στρατιώτες θα παρέμεναν κλειστοί στους στρατώνες τους για μια μεταβατική περίοδο.

4. Ελληνοκύπριοι ιδιοκτήτες περιουσίας θα έπαιρναν πίσω τα σπίτια τους ή κάποιον άλλο σπίτι στον δήμο ή στην κοινότητά τους. Εντός 3-5 χρόνων μετά τη λύση θα έπαιρναν, επίσης, μέχρι το 1/3 της γης τους στην τουρκοκυπριακή πολιτεία. Κάθε ιδιοκτήτης θα είχε δικαίωμα αποζημίωσης για την ιδιοκτησία που δεν θα είχε επανακτηθεί. Στα τέσσερα χωριά της Καρπασίας θα επέστρεφαν χωρίς περιορισμό επανακτώντας όλη της γη τους και απολαμβάνοντας ευρεία πολιτική αυτονομία.

5. Θα σταματούσαν ο εποικισμός και ο οικοδομικός οργανισμός πάνω στις ελληνοκυπριακές περιουσίες.

Αυτά θα ήταν μερικά από τα χειροπιαστά αποτελέσματα της λύσης. Που θα είχε, βεβαίως, ευρύτερες θετικές προεκτάσεις για το ρόλο της Κύπρου στην Ευρώπη και στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής.

Ειδικά στη σημερινή συγκυρία, όπου κυριαρχεί η αστάθεια, η αβεβαιότητα και η ρευστότητα, η επανενωμένη, ευρωπαϊκή, Κύπρος θα μπορούσε να ήταν πυλώνας για την προώθηση της περιφερειακής συνεργασίας και ειρήνης αξιοποιώντας τόσο τη γεωγραφική της θέση όσο και τη θέση της εντός Ε.Ε. Σήμερα, με άλυτο το πολιτικό πρόβλημα, ο ρόλος της Κύπρου περιορίζεται. Παρακολουθώντας κανείς τις εξελίξεις γύρω από τα θέματα ενέργειας διαπιστώνει του λόγου το αληθές.

Μια συνολική λύση του Κυπριακού θα δημιουργούσε την αναγκαία δυναμική η οποία θα επιτάχυνε τις εξελίξεις γύρω από την περιφερειακή συνεργασία

στα θέματα αυτά.

Όλα τα πιο πάνω, ωστόσο, παραμένουν σε θεωρητικό επίπεδο διότι η λύση φαίνεται να είναι ακόμα μακριά. Αλλά ακόμα και εάν μια συμφωνία ήταν κοντά, η όποια λύση προϋποθέτει ότι ελληνοκύπριοι και τουρκοκύπριοι έχουμε ξεπεράσει φόβους και αγκυλώσεις και έχουμε σταματήσει να δίνουμε μάχες του παρελθόντος.

Κυρίως, δε, όσον αφορά στους ελληνοκυπρίους ειδικότερα, θα πρέπει να απαντήσουμε με ειλικρίνεια στο ερώτημα-ταμπού, που όλοι ψελλίζουν αλλά κανένας δε θέτει ωμά: θέλουμε πραγματικά λύση επανένωσης και συνεργασίας με τους τουρκοκύπριους ή έχουμε βολευτεί με το διχοτομικό στάτους κβο; Η απάντηση σ' αυτό το ερώτημα θα καθορίσει, εν πολλοίς, τις προοπτικές επιτυχίας των πρωτοβουλιών για μη διχοτομική λύση.

Οκτώ χρόνια μετά την απόρριψη του Σχεδίου Άναν βρισκόμαστε στο μέσον (ή μήπως κοντά στο τέλος;) μιας νέας πρωτοβουλίας των Η.Ε. που ξεκίνησε το 2008. Μιας διαδικασίας που είναι, όπως τα Η.Ε. τονίζουν και τα δύο μέρη διακηρύσσουν, «Κυπριακής ιδιοκτησίας». Αυτό σημαίνει ότι ως «ιδιοκτήτες» η ευθύνη της λύσης ή της μη λύσης θα ανήκει αποκλειστικά στους Κυπρίους. Με άλλα λόγια, όπως και η επιτυχία έτσι και η αποτυχία θα είναι Κυπριακής ιδιοκτησίας. Αυτή τη φορά, όμως, αν αποτύχει η προσπάθεια, δεν θα φταίει οι «άλλοι». Και το τίμημα θα κληθούν να το πληρώσουν μόνο οι Κύπριοι.

Το άρθρο αυτό δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά στην εφημερίδα ΠΟΛΙΤΗΣ.

Peki, «evet» deseydik?

Filippos Savvidis

Genelde zaman geçtikçe sakinleştirici bir işlev görür ve bunun yanı sıra tarihi ve siyasi olaylara daha soğukkanlı bir yaklaşıma olanak sağlar. Fakat her zaman değil. BM ve AB'nin çözüm planının Kıbrıs Rum toplumu tarafından ezici bir çoğunlukla reddedilmesinin sekiz yıl ardından sadece «Annan Planı» sözünü etmek dahi olumsuz tepkilere yol açıyor. Planın öcüleştirmesi ve buna eşlik eden mitler (son moda mit: Fena İngilizlerin Annan Planı aracılığıyla Münhasır Ekonomik Bölgemizi elimizden almak istemiş olmaları!) iyi tutuyor.

Ancak, aynı zamanda «hayır»'in en fanatik savunucuları dahi doğrudan ya da dolaylı olarak sekiz yıl sonra taksim statükosunun kalıcılığının görünürden de öte olduğunu ve «Tayvanlaşmanın» gerçek bir olasılık olduğunu kabul ediyorlar.

Başka bir deyişle, (herhangi bir karşılık olmaksızın) de jure taksim olasılıkları artmış durumdadır. Bu durum (a) çözüm planının reddedilmesinin (b) şu ana kadar bütünlüklü çözüm bulmaktaki başarısızlığın sonucudur.

Kıbrıs sorununun 2004 yılındaki çözümünün ne kadar acı verici olursa olsun AB çerçevesinde iki toplumun ortak çıkarlarını geliştirmelerine ve planın olumsuz noktalarını düzeltmelerine izin verecek bir yeniden birleşme dinamikmi yaratmış olacağı artık açıktır.

Artık teorik olan soru ise, «evet» deseydik şu anda elimizde ne olacaktıdır.

Çözümün sekiz yıl ardından:

1. Mağusa, Karpaz ve Omorfo bölgeleri dahil olmak üzere, toprakların iade edilmesi tamamlanmış olacaktı.

2. Binlerce Kıbrıslı Rum (Kıbrıs Rum yöne-

timi altında) evlerine dönmüş olacaktı ve Kıbrıslı Rumların aşamalı olarak Kıbrıs Türk yönetimindeki yerlerine dönüşleri tamamlanmış olacaktı. Ayrıca, yaşları 65'in üzerinde olan Kıbrıslı Rumlar ve Karpaz'daki nüfus halihazırda kalıcı olarak ve sınırlandırmalar olmaksızın Kıbrıs Türk Devleti'nde yerleşmiş olacaktı.

3. Şu anda Kuzey Kıbrıs'ı işgal eden 40,000 Türk askerinin 37,000'i geri çekilmiş olacaktı. Geçici bir dönem için 3,000 Türk ve 3,000 Yunan askeri kışlalarında kapalı bir şekilde duracaktı.

4. Kıbrıslı Rum mülk sahipleri evlerini veya belediye ya da bucaklarında başka bir evi geri almış olacaktı. Ayrıca, çözümden sonraki 3-5 yıl içerisinde Kıbrıs Türk yönetimindeki topraklarının 1/3'ünü almış olacaktı. Her mülk sahibinin geri almadığı mülkü için tazminat hakkı olacaktı. Tüm topraklarını sınırlama olmaksızın geri almak suretiyle Karpaz'ın dört köyüne dönecek olanlar ise geniş siyasi özerklik haklarını kullanacaklardı.

5. Göç dalgası ve Kıbrıslı Rumların mülkleri üzerindeki inşaat patlaması duracaktı.

Bunlar çözümün elle tutulur sonuçlarından birkaçı olacaktı. Tabiiyle bu sonuçların Kıbrıs'ın Avrupa'da ve Doğu Akdeniz'de, Orta Doğu Bölgesi'ndeki rolü ile ilgili olarak olumlu uzantıları olacaktı.

Özellikle belirsizlik, dengesizlik, durağanlığın hakim olduğu bugünkü konjonktürde yeniden birleşmiş AB üyesi Kıbrıs, gerek coğrafi konumundan gerekse AB içerisindeki pozisyonundan faydalanmak suretiyle bölgesel iş birliğinin ve barışın ileriye götürülmesinin temel dayanağı olabilirdi. Bugün, çözümsüz siyasi sorunu Kıbrıs'ın rolünü sınırlıyor. Enerji konularındaki gelişmeleri takip eden herkes bunun doğruluğunu tespit edebilir.

Kıbrıs sorununun bütünlüklü bir çözümü, bu konulardaki bölgesel iş birliğindeki gelişmeleri hızlandıracak gerekli devinimi yaratacaktı.

Mamafih, yukarıda tüm yazılanlar teorik düzeyde kalıyor, zira çözümün halen uzakta olduğu görülüyor. Ancak bir anlaşma yakında bile olsaydı, çözümün önkoşulu Kıbrıslı Rumlar ve Kıbrıslı Türklerin korkuları ve engelleri aşmış olup geçmişin savaşını vermeyi durdurması olurdu.

Her şeyden önce, özellikle Kıbrıslı Rumlar olmak üzere herkesin gevelediği ancak açık açık yanıtlamadığı bu soru-tabuyu samimiyetle yanıtlamamız gerekir: Gerçekten Kıbrıslı Türklerle yeniden birleşme ve iş birliği çözümü mü istiyoruz; yoksa taksim statükosu işimize mi geldi? Bu sorunun yanıtı, taksimsiz çözüm girişimlerinin başarı perspektiflerini büyük ölçüde belirleyecektir.

Annan Planı'nın reddedilmesinin sekiz yıl sonrasında; 2008 yılında başlayan yeni bir BM girişiminin ortasında (yoksa sonuna yakın mı?) bulunuyoruz. Bu süreç, BM'nin vurguladığı ve iki tarafın ilan ettiği şekilde «Kıbrıslıların mülkiyetindeki» bir süreçtir. Bunun anlamı, çözümün ya da çözümsüzlüğün tüm sorumluluğunun «mülk sahibi» olarak Kıbrıslılara ait olacağıdır. Başka bir deyişle, gerek başarı gerekse başarısızlık Kıbrıs malı olacak. Yani bu kez çaba başarısızlığa uğrarsa «diğerleri» suçlu olmayacak. Bunun bedelinin de yalnızca Kıbrıslılar tarafından ödenmesi talep edilecek.

Bu makale ilk kez Politis gazetesinde yayınlandı.